

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Georgii Adami Struvii jurisprudentia romano-germanica forensis ...

Jurisprudentia romano-germanica forensis - Georgius Adamus

Mencke, Lüder

Jenae, 1733

Liber IV. De postulando.

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-7433

LIB. IV.

TIT. I.

DE
POSTULANDO.

L. 3. ff. t. 1.

I. Post jura personarum rerumque expo-
 sita transitus fit ad Processum Judicialem,
 ubi circa personas judicium constituentes
 actor reusve, per se vel per alium postulans,
 omittendus non est. *Dicitur autem postu-
 lare*, qui desiderium suum vel amici sui in
 jure apud eum, qui Jurisdictioni præest, ex-
 ponit, vel alterius desiderio contradicit. *l. 1.
 §. 2. ff. b.* Pro se postulare potest quilibet
 non prohibitus, *v. l. 43. §. 1. ff. de procur.*
 nec Advocatum adhibere tenetur, qui ad
 causam suam agendam inhabilis non est.
pr. 1. de iis, per quos ag. quod in causis sum-
 mariis apud nos usu frequentissimum, licet
 pro circumstantiarum qualitate & legum di-
 versitate, non eandem totius Germaniæ esse
 consuetudinem, credam. *vid. GROENEV. ad l.
 26. C. de Procur.* Nonnullibi, ut in Sabaudia,
 ne quidem summi nominis Jcto propriæ cau-
 sæ defensio committitur. *FAB. ad l. 1. ff. b. t. &
 HILL. ad DON. l. 18. c. 3. lit. i.* Prohibetur au-
 tem Jure Sax. non Civili, *l. 1. §. 5. ff. b. pro
 se postulare* scemina, quæ personam legiti-

mam standi in judicio deficiente curatore non habet, v. P. 2. C. El. 15. HAHN. ad WES. b. t. num. 4. sive rea sive actrix, sive virgo sive vidua sit, CARPZ. Proc. T. 5. a. 3. n. 48. 52. quod in foeminis illustribus ID. P. 2. C. 15. d. 9. ex Proc. n. 61. testamenta condentibus, causas matrimoniales tractantibus & criminis publici accusatis fallit, ID. d. t. Proc. n. 75. seqq. j. BERL. P. I. Concl. 15. (2.) Minor 17. annis l. 1. §. 3. ff. b. j. l. 7. ff. eod. v. PHILIP. ad O. P. S. T. 3. Conf. 2. (3.) Surdus. d. l. 1. §. 3.

II. Pro aliis postulantes Advocati appellantur. Sunt autem Advocati, qui partibus litigantibus causas perite defendendo assistunt, l. 11. §. 1. C. de Advoc. div. iudiciorum. l. 14. C. eod. v. BERL. P. I. Concl. 9. n. 1. seqq. & cum causas privatorum tractant, privati, cum fiscales seu publicas, Advocati fisci nominantur v. l. 2. l. 3. C. de Adv. fisci Porro in Ordinarios & Supernumerarios s. Extraordinarios dividuntur, quorum illi publica auctoritate in matriculam Advocatorum relati l. 13. C. de Adv. div. iudicior hi relati non sunt. Ita in Curia Provinciali Lipsiensi Advocatis ordinariis jus excludendi alios ab hoc munere datum est, utpote qui etiam juramento ad officium illud devincti sunt CARPZ. Proc. t. 5. art. 1. n. 35. 40 seq.

III. Arcentur vero ab advocati munere alii Praetoris Edicto, alii Lege, alii sententia Judicis. Edicto Praetoris mulieres l. 1. §. 5. ff. b. Cœci d. §. & infames sub distinctione d. l. 1.

§. 6. 8 11. hodie remouentur indistincte secundum Jus Canon. c. 1. III. qu. 7. CARPZOV. d. 1. n. 26. PHIL. ad O.P.S.T. 3. Conf. 3. n. 2. *Lege & simpliciter* (1.) Hæretici l. f. C. b. (2.) Juris imperiti l. 11. §. 1. C. de Adv. div. iudicior. hinc suam peritiam probare tenentur T. 3. O. P.S. §. besonders Conf. BERL. P. I. Concl. 9. num. 54. seqq. (3.) de quota litis cum cliente pacifcentes l. 5. C. b. (4.) Milites §. f. I. de Except. j. l. 31. C. locat. In certis causis vero patrocinium præstare prohibentur (1.) Judices & arbitri in causis, quas judicant. l. 6. pr. & §. 6. C. de postul. FRANZ. l. 2. R. 15. (2.) Assessores in suo auditorio l. 5. ff. de Off. ass. quod correctum esse putat per l. f. C. eod. WISS. ad π. P. I. D. 5. tb. 23. FRANZ. c. l. num. 1. v. Ord. Cam. P. 1. t. 6. & t. 19. §. nachdem (2.) Vassalli in causa civili graviore, ut famosa adversus Dominum feudi II. f. 33. §. 2. BACH. v. I. D. 8. tb. 2. l. 9. j. MAGN. STRUV. S. I. F. c. 11. a. 3. n. 3. (4.) Clerici beneficiati apud judicem secularem v. c. 1. & f. X. b. t. j. ZIEGL. ad Inst. LANC. l. 3. t. 2. §. 12. verb. qui Sententia iudicis advocacionem apud certum judicem præstare specialiter prohibiti, l. 6. §. 1. ff. b. j. l. 9. ff. de pen. quæ prohibitio nec ad successorem in magistratu, d. l. nec ad consilium extrajudiciale dantem extendenda est v. l. 1. §. 2. ff. b. l. 1. §. 11. ff. de Extraord. cog. HAHN, ad WES. b. t. n. 5,

IV. *Advocati regulariter a partibus litigantibus eliguntur, l. 2. C. b. t. nonnunquam vero a Judice ex officio etiam inviti dantur, l. 7. C. b. l. 2. ff. de R. J. præcipue si litigans ob paupertatem Patronum invenire nequeat, v. l. 9. §. 5. de Off. Procons. quo casu plerumque præstito a cliente, paupertatis Juramento. v. O. P. S. T. I. §. würde. Salarium Advocatis e Fisco solvitur, quod, si victores existant, restituere solent. HAHN. ad WES. b. t. n. 3. nonnullibi autem habentur certi Pauperum Advocati CARPZ. P. I. C. I. d. 25. j. GAIL. l. 1. Obs. 43. n. 11. Atque ita ex officio a Magistratu partibus non tantum in causis civilibus sed etiam criminalibus adjungi possunt & aliquando debent. v. Ord. Cr. a. 88. j. CARPZ. Pr. Cr. P. 3. q. 115. n. 91 seq.*

V. *Advocati officium est, ut (1.) Causas, de quarum injustitia constat, repudiet, l. 14. §. 1. C. de Iud. illicitum tamen non erit eum defendere, qui in possessorio bonam fovet causam, malam in petitorio, quamdiu de petitorio non controvertitur secundum HAHN. ad WES. b. t. n. 6. (2.) Causas susceptas sine convitiis & fraudibus ea, qua decet, brevitate, fidelitate, diligentia & constantia tractet. l. 6. §. 1. C. b. t. d. l. 14. l. 13. §. 9. C. de Iud. O. P. S. T. 3. pr. Zörgl. Ausschreib. de Anno 1583 tit. von Advocaten und Procurat. LAUTERB. Comp. Iur. b. t. HAHN. ad WES. num. 6. v. CARPZ. P. I. C. d. 18. 19.*

VI.

VI. Pro tam fideli opera solvitur Advocato honorarium, quod est laboris adhibiti æqua remuneratio, & secundum Jus Civile 100. aureorum summam excedere non debet, l. i. §. 12. ff. de extraord. cogn. quod a moribus nostris alienum esse, cum pro fori cujuslibet consuetudine honoraria taxentur, asserit GROENEW. de ll. abrog. ad d. §. 5. & DION. GOTHOFR. eod. Conf. FINCKELTH. Obs. 98. it. BERL. P. I. Concl. 9. n. 70. seqq. WISS. ad π. t. de Extraord. cogn. tb. 12. Quodsi promissum est salarium annuum, & Advocatus intra annum vel moritur, vel lis transactione similive via finitur, integri anni salarium nihilominus advocato debetur, l. 38. §. 1. ff. loc. 1. §. 13. ff. de Extraord. cogn. l. f. C. de Cond. ob caus. dat. eidemque solum repeti nequit dictis ll. CARPZ. P. I. C. 1. d. 34. Salarium petit advocatus vel actione ex stipulatu, vel implorato judicis officio. v. l. 4. C. de Cond. ob caus. dat. l. i. §. 10. 12. ff. de extraord. cogn. v. WISS. ad l. 34. ff. de V. S. tb. 1. GAIL. l. i. obs. 44. num. 2. Sed ab hoc honorario quam maxime differt palmarium, hoc enim donum vel munus est, quod Advocatis a Clientibus suis victoriæ causa extraordinaria consuetudine & liberalitate exhibetur, v. LAUTERB. V. 1, D. 21. de Palm. Advoc. c. 2. tb. 4.

T I T. II.

DE

PROCURATORIBUS ET DEFEN-
SORIBUS.

L. 3. ff. t. 3.

1. Principalium in iudicio personarum, ut actoris & rei, nomine comparet etiam Procurator aut Defensor. *Procurator* est, qui aliena negotia mandato domini administrat. l. 1. ff. de Procur. quod mandatum in advocato non requiritur. v. plur. ECK. e. de postul. §. 1. CARPZOV. Pr. T. 5. a. 1. num. 8. 9. Est vero Procurator (1.) alius *Judicialis*, qui ad agendum aut defendendum, alius *extrajudicialis*, qui ad negotia administranda constituitur, v. l. 43. ff. b. t. Priorem hic præcipue consideramus (2.) alius *Principalis* alius *substitutus*, Ein *Affter Anwald*, quæ substituendi potestas Procuratori, cui specialiter concessa non est, observantia fori Saxon. denegatur. v. CARPZ. Pr. t. 5. art. 5. num. 6. Licet Iure Civili post litem contestatam Procurator libere substituere possit. l. 8. C. de Procur. v. l. 22. C. eod. quod in dubio observandum est, quoties contraria observantia ostendi nequit. v. l. 27. de Testam. vid. plur. LAUT. V. I. D. 23.
Do

De Procur. subst. C. 3. §. 10. at Procurator substitutus alium substituere nequit, nisi substituendi facultas ipsi expresse tributa sit. CARPZOV. d. T. num. 9. seqq. in Dec. Ill. 297. (3.) Alius est *specialis*, qui ad unam rem, alius *generalis*, qui ad omnes res datus est l. 1. §. 1. ff. b. t. (4.) Alius est Procurator *cum libera* (scil. potestate) alius *sine libera*: ille est, cujus constitutioni clausula cum libera vel formaliter vel virtualiter inserta est. c. 9. X. c. 4. de Proc. 6. hic, cujus constitutioni non inserta est. Hic restrictiorem, ille liberiorem potestatem habet, e. g. transigendi, paciscendi &c. v. CARPZOV. Proc. T. 5. art. 1. num. 11. non tamen habilis est ad expedienda ea, quæ mandatum speciale requirunt. CARPZ. Dec. Ill. 20. n. 10. Denique (5.) alius est Procurator *in rem* (s. utilitatem) *alienam*, alius *in rem suam*. qui describi potest, quod sit persona, quæ actiones alienas ex iusto titulo a domino sibi mandatas in iudicium deducit, & in utilitatem suam administrat, l. 4. l. 9. C. l. 25. ff. b. t. l. 13. §. 1. ff. de Pact. LAUTERB. V. 2. D. 12. De Proc. in rem su. th. 6. j. BACH. ad TRENTL. V. 1. D. 9. th. 1. l. a. verb. Unde. FRANZ. C. ff. b. t. n. 43. (6.) alius est *verus*, alius *quasi procurator*, ille verum, hic præsumtum habet domini mandatum, & præstita cautione rati admittitur. nisi de contraria ipsius voluntate constet. l. 40. §. f. ff. b. t. l. 21. C. b. t. O. P. S. t. 7. §.

wir

wir lassen. LAVTERB. V.2. D. 5. de Caut. rata
coniunct. tb. 6.

II. Nituntur autem *presumpto Domini Mandato* (1.) *Parentes & liberi*, quod de his, qui sunt masculini, non foeminini sexus, intelligendum. v. l. 35. ff. b. t. j. l. 1. §. 5. de post. at sine distinctione, utrum sint in potestate nec ne, utrum primi an ulterioris gradus d. l. 35. j. l. 220. l. 51. ff. de V. S. in infinitum LAVTERB. d. Disp. tb. 6. 7. 10. PHILIP. ad O. P. S. Conf. 4. ubi pra. de foeminis num. 8. (2.) *Collaterales* usque ad gradum secundum inclusive I. Civ. d. l. 35. I. Sax. usque ad gradum tertium inclusive d. O. P. §. wir lassen PHIL. c. l. Hic autem fratres cognatione, non conventionem, (Dutz Brüder,) religione, affectu &c. tales intelligendi sunt. BERL. P. I. Concluf. 24. num. 40. seqq. LAVTERB. c. l. tb. 11. CARPZOV. Proc. T. 5. art. 6. num. 25. seqq. (3.) *Affines* J. Civili in linea recta & obliqua usque ad secundum gradum d. l. 35. durante, non dissoluta affinitate. v. l. 3. §. 1. ff. de Postul. BERL. P. I. concl. 14. num. 51. LAVTERB. c. l. tb. 17. Diff. CARPZOV. Proc. t. 5. art. 6. num. 46. I. Sax. tantum Socer pro Genero & Gener pro Socero d. §. Wir. (4.) *Maritus* pro uxore in receptitiis bonis, l. 21. C. b. t. GAIL. l. 1. Obs. 133. n. 7. Iur. Sax. etiam in bonis dotalibus & paraphernalibus per P. 2. C. El. 15. T. 8. O. P. S. §. diese aber. LAVTERB. c. l. tb.

15. CARPZOV. *Pr. d. t. num. 34.* (5.) *Confortes ejusdem litis Jure Civ. lite contestata. l. 2. C. de Consort. ejusd. litis. v. latiff. LAUTERB. c. l. th. 29. seqq. Jus Sax. generaliter loquitur. d. §. O. P. S. v. CARPZOV. d. t. num. 51. ID. P. I. C. I. d. 29. n. 5.*

III. *Verus Procurator mandato vero constituitur. l. 1. ff. b. quo destitutus ad iudicium ne quidem cum cautione rati admittitur, CARPZ. P. I. C. I. d. 26. FRANZ. C. ff. b. t. n. 25. imo prima vice 5. secunda 10. thalero- rum pœna afficitur secundum O. P. S. th. 6. pr. PHIL. ad d. T. Confid. 1. qua cautione reali v. CARPZOV. Proc. T. 5. a. 6. num. 1. adjuvatur, qui mutilum producit mandatum, a. l. I. C. b. t. j. l. 40. §. f. ff. b. O. P. S. T. t. 7. §. da auch etwan ic. nisi causa mandatum speciale desideret. PHIL. ad d. T. O. P. Confid. 3. CARPZ. Proc. t. 5. a. 6. n. f. § 7. Quod Iuri Civ. non convenit. l. 26. ff. de minor. LAUTERB. Comp. Iur. b. t. l. c. Quando autem sine mandato admissus est Procurator & dominus gesta ab eodem re integra rati habet, ea rati habitio mandato æquipollet & retrahitur, a. l. f. C. ad SCt Maced. si re non amplius integra, rati habitio in rati habentis, non tertii præjudicium valet. v. l. 3. §. 1. ff. rem rat. hab. v. O. P. S. th. 7. §. trüge. FRANZ. C. ff. b. t. num. 28. CARPZOV. Proc. t. 17. a. 2. num. 19. 22. BERL. P. I. Concl. 14. n. 134.*

M

IV.

IV. *Mandatum procuratorium secundum fori cujuslibet usum formandum est.* v. l. 24. ff. *Ad municipal.* Generaliter vero completi debet, Quis, Quem, in qua causa, contra quem, coram quo Judice constituat, BERL. P. I. *Concl.* 14. n. 70. quo anno & die, a. c. f. X. b. t. WESENB. C. ff. b. t. num. 7. Cautio rati non *Iur. Civ.* v. l. 6. ff. *de Cond. ind.* FRANZ. C. ff. b. t. n. 24. HAHN. ad WES. b. t. num. 6. sed nonnullorum locorum observantia requiritur. v. CARPZ. P. I. C. I. d. 27. subscriptio una cum sigilli appositione *Iur. Sax. O. P. S. t.* 7. §. die *Mandata Sc.* necessaria est. v. tamen PHIL. ad d. T. *Conf.* 6. non *Jure Civili* v. CARPZOV. c. l. BERL. P. I. *Concl.* 14. num. 74. seqq. HAHN. ad WES. b. t. n. 7. v. *Et aliquando sigillo. Modum constituendi procuratorem ponderantes alium deprehendimus extrajudicialem* quando procurator coram Notario & testibus vel literis privatis constituitur, alium *iudicialem*, quando dominus apud acta procuratorem constituit illiusque gesta se ratihabiturum promittit CARPZ. *Pr. T.* 5. a. 1. n. 115.

V. *Mandatum Procuratorium Generale nullius est utilitatis ubi speciale desideratur: appellatur autem mandatum speciale, in quo articuli alicujus verbis expressis fit mentio specialis e. g. concedo potestatem Instrumenta recognoscendi, in integrum restitutionem*
pe-

petendi &c. *Requiritur speciale mandatum* in actibus maximi præjudicii *v. l. 25. §. 5. ff. de acq. vel. om. her.* ut in renuntiatione litis, recognitione Instrumentorum, cautione rati, CARPZ. *Proc. T. 5. art. 2.* in restitutione in integrum minoris, *v. l. 25. §. 1. ff. de minor.* in delatione & relatione juramenti, *ID. d. l. 2. Resp. 99.* in matrimonio contrahendo, compromisso &c. *HAHN. ad WES. b. t. n. 7.*

VI. *Procuratores constituunt causarum domini l. 1. ff. b. t. tam directi quam utiles;* ut *Vasalli II. f. 8. 43.* Non pupilli aut minores sine Tutorum auctoritate & Curatorum consensu, *l. 11. C. de Procur.* subsistit tamen lata in favorem eorundem sententia *l. 14. C. eod.* CARPZ. *P. 1. Dec. 14.* Non Tutores aut Curatores soli, hi enim actorem dant, *d. l. 11. l. 24. ff. de Adm. & per. tut. O. P. S. t. 9. §. wörden. neque mulieres usu Saxon.* sine curatorum consensu *CARPZOV. P. 1. C. 1. D. 32.* ipsi vero Curatores mulierum exhibendo Curatorium suum in judicio legitimant personam, imo actoria concedentes nulla necessitate Curandæ suæ subscriptionem adhibent; quæ tamen necessaria est, si mulier sit suorum liberorum Tutrix, Curatorque actorem in causa Tutelari constituat, in qua si vel ipse Curator se sistat, præter Curatorium tutricis voluntatem docere tenetur. *CARPZ. Proc. T. 5. a. 3. num. 90. 96. seqq. PHIL. ad T. 9. O. P.*

S. Confid. 2 ubi praj. Neque constituunt procuratores prohibiti vel natura, ut furiosi &c. v. l. 34. ff. b. vel Jure, ut excommunicati, c. f. X. b. t. præterquam ad defendendum, c. 7. X. de judic.

VII. *A munere procuratorio arcentur (1) femina.* l. 18. C. b. t. nisi in rem suam sint procuratrices l. 4. C. eod. alias Exceptiones vid. l. 41. ff. b. l. 3 §. 2. ff. de lib. caus. §. 3. I. d. susp. tut. Jure Saxon. in impetratione arresti, confectione testamenti &c. etiam sine curatore admittuntur. CARPZ. Pr. t. 5. a. 3. n. 70. seq. (2.) *Milites* ob publicam utilitatem l. 7. l. 9. C. b. t. dummodo adversus eos excipiantur. l. 13. C. b. t. HAHN. ad WESSENB. b. t. num. 4. (3.) *Minores* tam ante quam post impletum annum 17. Jure Can. c. 5. de Procur. 6. & secundum observantiam Saxon. opposita inhabilitatis exceptione; uti pronunciatum esse refert PHIL. ad ad O. P. S. T. 3. conf. 2. NICOL. Proc. Jud. p. m. 64. l. c. CARPZ. Dec. Ill. 203. & Proc. T. 5. art. 1. num. 29. seqq. (4.) *Infames* t. I. Ill. q. 7. GAIL. l. 1. Obs. 43. n. 8. HAHN. ad WES. d. l. Conf. Tit. præc. aph. 3.

VIII. *Procurator admittitur in causis civilibus*, licet famosis v. l. 6. §. 2. ff. de his, qui not. inf. Conf. GROENEW. de LL. abrog. in l. 40. ff. b. t. in criminalibus cessante Inscriptionis vinculo a parte accusatoris. Ord. Crim. CAROL. V.

a. 12. a parte rei, si de pœna nec capitali, nec corporis afflictiva reo irroganda agatur, v. l. 1. ff. an per al. caus. appell. nisi is absentiam rei ante litis contestationem defendere, v. l. 71. ff. b. t. aut exceptiones dilatorias proponere velit. CARPZOV. P. 3. q. 115. n. 2. 48. 77. ID. P. 4. C. 42. d. 3. de Jure Civ. v. MAGNIF. AUT. S. J. C. Ex. 7. tb. 32. j. ANT. MATTH. de Cr. l. 48. t. 31. c. 4. n. 2. seqq.

IX. Procuratoris officium est mandatum susceptum exequi, l. 8. §. f. ff. Mand. ejusque fines neutiquam excedere; quod si autem procurator in causa vel dolo vel culpa versatur, domino hoc nocet. l. 10. C. b. t. l. 1. §. f. ff. Quand appell. eique restitutione in integrum non succurritur, nisi citra omnem culpam Domini damnum hoc datum sit a Procuratore solvendo non existente, vi clausulæ generalis in l. 1. §. 1. ff. Ex quib. caus. maj. CARPZOV. P. 1. C. 1. d. 22. 23. add. Dec. 203. num. 26. Ex hoc mandato domino directo datur mandati actio, Procuratori contraria, l. 46. §. 4. 5. ff. Mand. Pariter cum Procurator lite contestata fiat dominus litis. l. 22. C. de Procur. in ipsum, non in principalem J. Civ. ferenda est sententia. l. 1. C. d. Sentent. quod hodie non attendi, nec Jure Can. receptum esse refert RITTERSHUS. de Diff. Jur. Civ. & Can. l. 5. c. 24. verb. Nunc. HAHN. ad WES. b. t. num. 8. verb. Sententia. GAIL.

l. 1. obs. 111. n. 2. GROENEW. de LL. albrog. d. l. 1. n. 2.

X. *Constitutio Procuratoris dissolvitur* non tantum utriusque, *v. l. 58. ff. de pact.* sed etiam alterius partis voluntate re integra ante litis contestationem, *l. 16. ff. b. t. non post eam, nisi causa cognita. l. 17. pr. §. f. ff. b. l. 25. ff. b. t. GAIL. l. 1. Obs. 46. & adversa parte, si contradicit, audita. CARPZOV. Dec. Ill. 45. n. 18. §. 24. ubi prajud. ZIEGLER. ad Inst. Jur. Can. l. 3. T. 2. §. 15.* Item lata sententia definitiva procuratoris officium expirat, cum appellationem prosequi invitus non cogatur, nisi aliud actum sit inter partes *c. 14. X. de Procur. l. 17. C. b. l. 9. l. 10. C. de Appellat. HAHN. ad WESENB. b. t. num. 11. CARPZOV. P. 1. C. 1. d. 24. ubi praiud.*

XI. Altera pars Tituli de defensore agit, in qua *defensor dicitur*, qui sine mandato reum in iudicio defendit. *l. un. C. de satisd. j. l. 46. §. 1. 2. ff. b. t. hic satisdare tenetur iudicatum solvi, d. l. un. C. cujusque sit conditionis. l. 51. §. f. l. 52. ff. b. t. FRANZ. C. ff. b. t. num. 52. & cavere de rato in actione reali, l. 40. §. 2. ff. b. t. j. l. 45. §. f. ff. b. t. si illud ab adversa parte in litis exordio est petatum d. l. un.*

Quod

Quod cujusque universitatis nomine vel contra eam agatur. L. 3. ff. t. 4.

XII. Haecenus de [Procuratore privatorum. Procurator Universitatis dicitur *Syndicus* l. 1. §. 1. ff. b. t. & describi potest, quod sit procurator universitatis, qui communi mandato causas ejusdem in judicio administrat l. 1. §. 1. l. 6. §. 3. ff. b. t. *Universitas* autem est corpore distantibus personis collectum & unitum, communibus juribus, rebus & personis ad utilitatem communem utens. d. l. MAGN. AVCTOR. S. J. C. Ex. 7. th. 40. 41. CARPZOV. Proc. T. 5. art. 4. num. 5. Cogitur *universitas* per *Syndicum* litigare, ne actione aut defensione per plures scissa incommodo afficiatur adversarius, v. l. 5. §. 7. ff. *Judic. solvi* CARPZ. P. 1. Const. 13. d. 5. non tamen inde colligi potest, id quod alia, quam *Syndico* constituto, via in judicio ab universitate gestum est, ipso jure nullum esse, uti docet ZIEGLER. ad *Inst. Jur. Canon.* l. 3. th. 2. verb. *Syndicus*.

XIII. *Syndicum* constituit vel lex, vel lege deficiente *universitas* a Principe confirmata l. 1. l. 3. ff. b. t. FRANZ. C. ff. b. t. num. 3. quæ si *ordinata* est, i. e. certum habet ordinem regentem, causasque judiciales curantem, ordinis illius major pars consentiens *Syndi-*

cum facit: si minus ordinata, ut in pagis accidit, in universitate numerosa majoris partis, non numerosa singulorum consensus & subscriptio requiritur, nisi desuper instrumentum confectum BERL. P. I. Concl. 14. n. 88. vel constitutio judicialiter facta sit, adeo, ut nequidem Tutores nomine pupillorum, curatores nomine viduarum a subscriptione sint excludendi, Syndico necessitate cum Syndicatu Curatoria & Tutoria exhibendi imposita. v. l. c. l. 3. l. 4. l. 6. §. 1. ff. b. t. vid. CARPZOV. P. I. C. I. d. 7. ID. Proc. T. 5. a. 4. n. 33. seqq. HAHN. ad WES. b. t. n. 2. verb. Nec enim. Quæ & similia e consuetudine præcipue æstimanda sunt. v. l. 6. pr. ff. b.

XIV. *Syndicus constitui potest non tantum qui e corpore universitatis est, sed etiam extraneus, v. l. 1. §. f. ff. b. CARPZOV. P. I. C. I. d. HAHN. b. t. num. 5. & patris suffragium filio, filiique patri prodest l. 5. ff. b. imo, ut duæ partes Decurionum adfuerint, is quoque, quem decernunt, numerari potest. l. 4. ff. b. Officium Syndici idem est, quod Procuratoris, & præsumitur is legitime constitutus habere mandatum cum libera secundum GAIL l. 2. Obs. 72. n. 11. nec removetur unus, Syndicis duobus constitutis, a Judicio, si solus compareat. v. l. 32. ff. de procur. CARPZ. Dec. 26. ID. Proc. T. 5. art. 4. num. 50. ad delatum juramentum vero præstandum Syndicus, ut talis, non admittitur, sed illud a tribus quatuorve membris univer-*

universitatis, exactissimam causæ notitiam habentibus persolvitur, P. 1. *Const. El. 13. ibique* CARPZOV. d. l. 2. 3. j. MAGN. AUT. S. J. C. Ex. 7. th. 44.

XV. Quodsi Procuratores, de quibus actum est, pecuniam acceperint, ut per *calumniam* alicui negotium facerent vel non facerent, l. 1. ff. b. t. l. 3. §. 1. ff. eod. Prætor in eos *actionem in factum* concessit, quæ est personalis, pœnalis mixta, & datur illi, cujus intuitu pecunia data vel promissa est, ut ei negotium fieret vel non fieret, non heredibus l. 4. ff. b. t. adversus accipientem, non heredes l. 5. ff. b. t. ad hoc, ut intra annum quadruplum, post annum simplum præstent. l. 1. ff. b. t. Hanc actionem exolevisse dicit GROENEW. de LL. abrog. b. t. infrequentem eam esse sentio cum ECK. C. ff. b. t. §. 5.

TIT. III.

DE

MAGISTRATIBUS ROMANIS:

Actores & Rei una cum personis pro ipsis in judicio comparentibus visi sunt in superioribus, a quibus ad Judices transeundum est, qui cum Jure Romano diversæ potestatis fuerint, eorumque conditio ad nostram Rempublicam referri, non nisi cum aliqua difficultate possit, v. GROENEW. d. LL. abrog. t. de senat.

Magistratus Romanos in subsequentibus magis attingere, quam exponere lubet.

I. *Magistratus dici potest* persona publica quæ jurisdictioni. præest v. l. i. ff. de Off. ej. cui mand. Jurisd. dividitur in Urbanum & Provinciale, ille in ipsa urbe Roma, hic in provincia jus dicebat. Urbanus erat vel ordinarius, qui semper erat in Republ. Extraordinarius qui emergente necessitate eligebatur. Ad De officio Consul. L. Magistratum Urbanum refero (1.) Consulem, l. ff. t. 10. qui Senatui præerat. Hujus post regifugium magna fuit dignitas, v. l. 8. C. de dignit. & potestas. l. 2. §. 16. ff. de O. J. FRANZ. C. ff. b. t. num. 3. Quæ restricta est per provocationem ab eo concessam prohibitamque in caput civis Romani animadversionem d. l. Tempore Ulpiani Consules voluntariam & contentiosam Jurisdictionem habuisse videntur. l. un. ff. b. t. j. l. 57. ff. de reiud. j. l. 5. §. i. ff. de off. ei. cui mand. Jurisd. HAHN. ad WESENB. b. t. verb. Ea. Conf. MAGN. AUCTOR, S. J. C. Ex. 4. th. 11.

De officio Præfeti Prætorio L. l. ff. t. 11. II. (2.) *Præfectum Prætorio*, qui ab initio cohortibus aulæ (i. e. militibus, quos in sui custodiam alebant Principes) præfuit, & res militares tractavit, postea causis civilibus adhibitus est, & adeo potestate crevit, ut ab ipsius sententia non appellaretur, l. un. §. 1. ff. b. t. sed supplicatio admitteretur, l. un. C. de Sent. Præf. Prætor. j. l. 17. ff. de

ff. de min. HAHN. ad WES. *b. t.* Tandem plures Præfecti Prætorio creati, diversisque Regionibus ut administratores præpositi sunt. *v.* FRANZ. *C. ff. b. t. num. 5. seqq.* MAGN. AUCT. *S. I. C. Ex. 14. tb. 14. seqq.*

III. (3.) *Præfectum urbi*, cujus Magistratus extraordinarius sub Regibus & Consulibus fuit, quia Regibus & Consulibus ob bella &c. abeuntibus eligebatur. Sub Imperatoribus Ordinarius extitit FRANZ. *C. ff. b. t. II. 12.* atque jus dixit in criminalibus in urbe & extra eam usque ad centesimum lapidem. *l. 1. pr. §. 4. ff. b. t. v. l. 7. l. f. C. ad L. Fab. de Plag. WISS. ad π. P. 1. D. 5. tb. 5.* at in civilibus quibusdam tantum causis cognitionem habuit *l. 1. §. 9. 11. ff. eod. v. FRANZ. b. t. n. 9. MAGN. AUCT. S. I. C. b. t. tb. 17.*

IV. (4.) *Quæstorem*. Quæstorum alii erant capitales, alii pecuniæ publicæ *v. l. 2. §. 23. 32. ff. de O. F. hi vel provinciales*, qui cum Pro-Consulibus & Pro-Prætoribus in provincias ibant: *vel urbani*, qui ærarii curam gerebant *v. HILD. in Antiq. Rom. v. Quæstor.* Sub Imperatoribus deinde Quæstorum munus ingressus & qs primordium gerendorum bonorum sententiæque in senatu dicendæ fuit. *l. 1. §. 3. ff. b. t.* Imo Justitiæ administrandæ directio, tandem in aula ipsis commissæ est responsorum principis subnotatio &c. AUTH. *Gloriosissimi C. de divers. rescript. l. 32. §. C. d. Appel.*

De officio
Præfecti
Urbi *L. 1.*
ff. t. 12.

De officio
Quæstoris.
L. 1. ff. t. 13.

Appel. MAGN. AUCTOR. S. J. C. b. t. 1b. 20.
FRANZ. C. ff. b. t. n. 9.

De officio
 Praetorum
 L. 1. ff. t.
 24.

V. (5.) *Praetorem*. Hic vel *Urbanus* dicebatur & inter cives, vel *peregrinus* & inter peregrinos jus reddebat. l. 2. §. 27. 28. ff. d. O. I. Ius ipse dicebat de causis non criminalibus, sed civilibus, l. 1. §. f. ff. de *Susp. Tut. j. l. 8. ff. de Just. & Jur.* praecipue per tria verba solennia; do, dico, addico v. BRISSON. de *formul. l. 5. p. 465.* Illius auctoritas sub Imperatoribus magis magisque deminuta est, unde ea, quae voluntariae sunt Jurisdictionis, principaliter expedivit v. l. 1. C. b. t. j. l. f. C. de *præced. & al. reb. min.* Denique l. 3. ff. b. t. res judicatas a Magistratu inhabili per errorem dato propter utilitatem publicam sustineri non communem errorem jus facere probat. v. IAC. GOTHOFRED. *Dissert. ad d. l. HAHN.* ad *WES. b. t. verb. omnis.* qui eam ad Magistratus a Tyrannis constitutos applicat. FRANZ. *b. t. & MAGN. AUCTOR. S. J. C. b. t. 1b. 23. 25.*

De officio
 Praefecti
 Vigilum
 L. 1. ff. t. 15.

VI. (6.) *Praefectum vigilum*, qui Magistratus fuit Extraordinarius, l. 2. §. 33. ff. de O. J. ab Augusto constitutus l. 1. ff. b. t. FRANZ. C. ff. *b. t. num. 2.* cognitionem de incendiis, effraetoribus, furibus, raptoribus, receptatoribus habuit, l. 3. §. f. ff. b. & jus fustibus flagellisq. caedendi, l. 4. ff. b. non animadvertendi in criminalibus. d. l. l. 3. §. f. ff. l. un. C. *ead.* Hic Magistratus successu temporis sua aucto-

auctoritate cecidit. MAGN. AUCTOR. S. J. C. h. t. th. 28. Caterum e l. 3. §. 1. ff. h. t. colligitur, incendium in dubio culpa habitantium excitatum præsumi v. HAHN. ad WES. h. t. verb. Per negligentiam.

VII. Consideravimus huc usque Magistratus Urbanos. progrediendum ad Provinciales, quibus accensetur (1) *Proconsul* (ejus originem v. ap. FRANZ. h. t.) qui in provinciam mittebatur, eandem regeret per spatium annuum, jus in causis civilibus tam voluntariæ quam contentiosæ Jurisdictionis, & criminalibus dicendo. l. 2. l. 6. l. 10. l. 11. ff. h. t. Utitur autem Jurisdictione contentiosa ingressus Provinciam l. 4. §. ff. b. voluntaria egressus urbe. l. 2. ff. h. t. v. FRANZ. n. 11. Proconsuli adjugebatur *Legatus*, ut ei, si opus esset, Jurisdictio mandaretur. l. 5. l. 6. §. 1. ff. h. t. qui proinde nudus mandatarius non erat, hinc & ab eo ad Proconsulem provocari poterat, l. 2. ff. *Quis a quo appell.* j. l. 1. v. 1. ff. *de off. ej. cui mand.* & causarum criminalium cognitionem, non sententiæ dictionem habebat. l. 6. ff. h. t. j. l. un. C. h. t. FRANZ. h. t. n. 21. WISS. h. t. th. 10.

IX. (2.) *Præfectus Augustalis* ab Augusto sic dicitur, & Ægypto præfectus est, causas civiles voluntariæ, l. 21. ff. *de manum. vind.* & contentiosæ Jurisdictionis tractavit, l. un. ff. b. tributaque, etiam per militare auxilium, exegit. l. 1. C. h. t.

De officio
Præsidis.
L. 1. ff. t. 18.

IX. (3.) *Præses* qui ad Provinciam regendam mittebatur tamdiu, quamdiu Principi placebat, in causa civili voluntariæ & contentiosæ Jurisdictionis, item criminali Juris dicendi potestatem habebat l. 2. l. 3. l. 16. ff. b. t. & deportare, si generalis erat, non prohibebatur. v. 6. §. f. ff. 1. l. 2. §. 1. ff. de Pen. wiss. b. t. 13. Conf. HAHN. ad WES. b. t. Prætereā malos homines conquirendo pacatam servare provinciam, l. 13. ff. b. t. non quod factum, sed faciendum est spectare, l. 12. ff. b. t. dignitatisque contemptum in conversatione cum provincialibus evitare jubebatur. l. 19. ff. b. t.

De officio
Procuratoris
Cæsaris
vel Rationalis.
L. 1.
ff. t. 19.

X. (4.) *Procurator Cæsaris vel Rationalis* fiscalibus causis in provinciis præfectus erat, & successu temporis aliquam inter fiscum & privatos Jurisdictionem nanciscebatur, l. 5. C. ubi caus. stat. l. 9. ff. de Off. Procons. in quo hoc præcipuum est, quod Cæsare herede instituto miscendo se hereditati Cæsarem heredem faciat. l. 1. §. f. ff. b. t. WISSENB. b. t. 17. Conf. MAGN. AUCT. S. J. C. b. t. it. FRANZ. b. t.

De officio
Juridici.
L. 1.
ff. t. 20.

XI. (5.) *Juridicus Alexandriae*, qui Præfecto Augustali adjunctus est, Alexandriae Jus dixit, tutoris dandi facultatem l. f. ff. b. t. legis actionem l. 1. ff. b. t. & jus insinuationes ad acta referendi habuit, l. 1. C. b. HAHN. ad WES. b. t. verb. Adeo.

XII. Quia Magistratus non raro impedi-
untur, quo minus ipsi jus dicant, Jurisdi-
ctionem suam alii mandare solent. *At man-*
dare Jurisdictionem is demum potest, qui eam
suo jure l. 5. ff. de Jurisd. non alieno benefi-
cio, actu, l. 4. §. f. ff. de Off. Proc. non po-
tentia habet. Item *mandari debet Jurisdictio*,
quæ mandari non prohibetur, non Jurisdictio
extraordinaria, aut merum Imperium. l. 1. ff.
b. t. *Mandari tamen illi tantum potest* Juris-
dictio, qui habilis est naturaliter & civiliter
l. 12. §. 2. ff. de Iud. j. l. 43. §. 1. de Procur.
l. un. C. *Qui pro sua Jurisd.* is vero, cui man-
data est Jurisdictio, eadem secundum man-
dati vel generalis vel specialis modum forma-
liter aut virtualiter expressum, uti debet l.
16. l. 17. ff. de Jurisdictione j. l. f. §. 1. b. t. l.
2 ff. de Jurisd. Tandemque tollitur mandata
jurisdictio mandantis revocatione l. 18. ff. de
jurisd. & morte, re adhuc integra, interve-
niente. l. 6. de Jurisd.

XIII. Magistratui solebat adjungi *Assessor*,
qui consiliis ipsum adjuvaret. L. 7. C. b. t.
quicquid hic in eo officio quaesierat, peculio
quasi castrensi eedebat. d. l. *Apud nos* Judici
adjunguntur *Scabini*, die Gerichts. Schöppen,
qui una cum iudice iudicium constituunt,
eorumque præsentia adeo necessaria esse cre-
ditur, ut Elector Sax. in Dec. Nov. 73. infru-
nationem Testamenti Actuarius soli factam
pro

De officio
eius cui
mandata
est jurisdi-
ctio. L. 1.
ff. th. 20.

De officio
Assessorum
L. 1. ff. 1. 22.

pro inutiles habeat, nisi periculum fuisse in mora idem judicialiter attestetur. *Dec. N. 45.* quo de antea disputatum est a *CARPZ. Proc. T. 2. art. 4. num. 32. seqq. it. l. 6. Resp. 12. Conf. BERL. P. 1. Concl. 8. num. 6. seqq.*

XIV. Non prætereundus est hoc loco *Actuarius*, qui adeo necessarius est in judicio, ut ob defectum illius acta nullitatis vitium incurrant, *Ord. Cam. P. 1. t. 59. PHIL. ad O. P. S. t. 2. Conf. 2. n. 5. ubi præjud. Et est publica persona, acta in judicio conscribens mandato judicis v. c. 11. X. de Probat. Ad officium Actuarii non admittendus est, nisi Juris peritus & idoneus, isque se judicio juramento speciali obstringere debet O. P. S. t. 2. §. Wir ubi PHIL. Conf. 4. Except. v. Conf. 5. (Notarium requirit BERL. P. 1. Con. 8. n. 16. CARPZ. Proc. T. 2. a. n. 4. n. 52. quod in criminalibus tantum statuendum, vel Notarium Actuario adjungendum esse declarat *Dec. Nov. El. 48. ibidemque PHIL. Obs. 2.*) Officium illius est omnia in judicio acta, propria manu, præsentate iudice aut assessoribus, conscribere, videlicet citationes, dilationes, recusationes, exceptiones, petitiones, responsiones, interrogationes, confessiones, Instrumentorum productiones, recognitiones, testium depositiones, conclusiones, interlocutiones, sententias, Appellationes, Leutationes, & cætera in judicio occurrentia, adjecto tempore, nomi-*

natisque personis fideliter & diligenter. Et ea quidem Acta originaliter in iudicii scrinio conservare debet, ut contentione desuper exorta, veritas haberi queat, id quod tradit CARPZ. *Proc. t. 2. art. 4. n. 40. seq.* & BERL. *P. 1. Concl. 8. n. 18. seqq.*

XV. Commune Judicibus & Assessoribus Quod est, quod, *si quid iniqui iuris in partes litigantes statuerint, eodem ipsi, secundum naturalem æquitatem utantur.* *l. 1. l. 2. ff. b. t. de quo cavet Prætor Edicto suo in l. 1. ff. b. t. de cuius prior pars agit de magistratu, qui novum Jus statuit, posterior de litigante, qui noyvm jus obtinuit, & datur inde actio in factum læso, & cuivis in simili causa experienti, l. 3. §. 2. ff. b. t. adversus Magistratum, qui jus iniquum statuit cum effectu, l. 1. §. f. ff. b. t. aut eum, qui jus iniquum obtinuit, licet eo usus non sit, l. 3. ff. b. t. ejusque heredes l. 3. §. 5. ff. b. t. v. MAGN. AVCTOR. de Vind. Privat. cap. 11. aph. 9. ad hoc, ut Magistratus aut pars in istis causis idem jus patiatur, d. l. 1. Verum ex hoc Edicto agi non potest contra Magistratum aut partem, quæ secundum Edicti formulam iniquum jus adversus Magistratum partemve retorquet. l. 4. ff. b. t. Hodie ex fundamento hujus Edicti idem jus retorquetur adversus debitorem, qui inducias moratorias impetavit. BERL. *P. 3. Concl. 5. num. 10.* adversus civitatem, quæ jus de-*

N

tra-

tractionis in transferenda hereditate exercu-
it, aut præstationem Geradæ vel Heergewettæ
denegavit: quæ retorsio postremis casibus ab
ipso Magistratu exercenda est secundum P. 3.
Const. El. 38. ubi CARPZOV. *d. 1. 2. seqq.*
HAHN. ad WESENB. *b. verb. diligentia & la-
tiss.* MAGNIF. AUCTOR. *dict. diff. vind. priv.*
cap. 11. apb. 13. seqq.

TIT. IV.

SI QUIS IUS DICENTI NON OB-
TEMPERAVERIT.

L. 2. ff. t. 3.

I. In ipso processu Magistratibus *necessa-
ria est Jurisdictionis suæ defensio*, si litigans,
quod extremum est in Jurisdictione, non
fecit e. g. rem mobilem via executiva auferri
passus non est. *l. un. §. 1. ff. b. t. v. BACH.*
V. 1. d. 4. th. 9. l. d. e. unde adversus i-
psum *prodita est actio*, quæ est pœnalis & com-
petit cuivis ex populo FRANZ. *C. ff. b. t. n. 8.*
adversus contumaces, ad hoc, ut quanti est
contemptus Magistratus, præstetur. *l. 1. §. f.*
ff. b. t. HAHN. ad WES. *b. t. num. 2. verb. Quid.*
Hodie multi sunt coercendi contumaciam
modi, ut: incarcerationio personæ, captura pi-
guorum, denegatio audientia, missio in pos-
sessio-

sessionem bonorum, sequestratio rei &c. v.
WESENB. Com. ff. h. t. n. 6.

II. Magistratus etiam est providere, ut ^{De in jus}
in jus vocatio decenter fiat. Hinc *Prætor* ^{vocando.}
alios omnino, alios non impetrata venia vocare L. 2. ff. t. 4.
prohibet. Illis annumerandi sunt ob potesta-
tem Consules, Proconsules, &c. ob causæ
favorem sacra facientes, funus uxoremve
ducentes, l. 2. l. 3. ff. h. t. quod hodie ob-
servari testis est HAHN. b. t. n. 5. verb. Qui. ob
imbecillitatem furiosi & infantes l. 4. ff. h. t.
His accensendi sunt Parentes, Patroni, simi-
lesve personæ, quibus singularis reverentiæ
debetur. l. 4. §. 1. ff. h. t. l. 13. ff. eod. Sed
veniæ impetrationem hodie non esse neces-
sariam docet CARPZOV. P. I. C. 2. d. 26. PHIL,
ad O. P. S. T. 4. Conf. 7. Dedit autem Prætor
vocato, adversus eum, qui sine venia prohibi-
tum in jus vocaverat, actionem pœnalem,
ad præstandos 50. aureos, aut sustinendam
in casu inopiæ pœnam corporis afflictivam
l. 24. l. 25. ff. h. t. De citatione actum est
Jurispr. l. 4. T. 8. a. 4.

Si quis in jus vocatus non ierit, sive
quis eum vocaverit, quem ex Edi-
cto non deb. L. 2. ff. T. 5.

III. In jus vocatus comparere debet, ne
a competente iudice multa damnetur. l. 2.
pr. §. 1. ff. h. t. a qua rusticitas & dies feri-

atus vocatum liberat. d. §. 1. Sed quid si iudex sit incompetens? Aut notoria est incompetencia, aut dubia: priori casu non opus est, posteriori opus est comparitione, ut hoc ipsum sciatur, an Iudex sit competens. l. 2. ff. b. j. l. 5. ff. de Jur. HAHN. ad WES. b. t. n. 1. MAGNIF. AUCTOR. S. I. C. Ex. 5. th. 14. vid. CARPZOV. Proc. t. 9. a. 2. n. 8. seqq. Atque ita Magistratum hodie adversus contumacem agere posse ad solvendam multam existimat. HAHN. d. t.

In jus vocati ut eant, aut factis, vel cautum dent. L. 2. ff. t. 6.

IV. Necessitatem eundi ad iudicium effugiebat, qui per fideiussores idoneos ratione quantitatis & conveniendi facilitatis l. 2. ff. Qui satisd. cog. cavebat: at in personis necessitudine iunctis qualiscunque fideiussor sub poena 50. aureorum accipiendus erat l. 2. ff. b. t.

Ne quis eum, qui in jus vocabitur, veximat. L. 2. ff. t. 7.

V. Ut autoritas Iudicis conservaretur, dedit Praetor actionem in factum ei, qui in jus quemquam vocaverat adversus eum, qui in jus vocatum vi exemerat, ad hoc, ut quanti ea res ab actore etiam per calumniam aestimata fuerit, praestaretur. l. 5. §. 1. ff. b. t.

Si ex noxali causa agatur, quem admodum cave-

VI. Cautione iudicio sisti opus erat olim etiam tum, quando ex noxali causa ageretur, quia noxa caput sequebatur. l. 2. pr. ff. b. t. adeoque, ne adversarius cluderetur, expecti-

pediebat in eadem causa servum fisci l. 2. ff. *atur. L. 2.*
b. t. ff. t. 9.

VII. *Si quis iudicio sistere se volentem im-* De eo per
pediat, dolum impediens coërcere requis- quem fa-
 simum putavit Prætor, hinc concessit actio- ctum erit,
nem in factum ei, cuius interest, non esse in quo minus
 sistendo impeditum sive actori sive reo a- quis in ju-
 L. 3. §. ff. *b. adversus eum,* per quem fa- L. 2. ff. t. 10.
 ctum est, quo minus se iudicio quis siste-
 ret, ad hoc, ut præstet id, quod interest l. 3.
 §. f. ff. *b. t.*

VIII. *Si quis cautionibus in iudicio sistendi* Si quis Cau-
causa factis non obtemperaverit, committitur tionibus
 stipulatio; & datur inde certa licitaque in iudicio
 quantitate promissa actio ex stipulatu ad illius sistendi
 præstationem, incerta quantitate promissa causa fa-
 conditio incerti ad id, quod intererat eo ctis non
 tempore, quo fisci quis debebat. l. 3. §. ff. *obtempe-*
quis in ius voc non ierit. l. 12. §. 1. ff. *b. t.* raverit. L. 4.
 ff. t. 11.

Quodsi autem is, qui sistere se debuit ob
 legitimum impedimentum non stetit, tribu-
 enda ei exceptio. l. 2. §. 1. ff. *b. t.* Sunt au-
 tem legitima impedimenta: Captivitas l. 2. §. 1.
 ff. t. b. Ægritudo. l. 2. §. 3. Peregrinatio,
 a. l. 2. §. 8. Expeditio publica. l. 6. v. l. N.
 l. 2. art. 7. Tempestas, Vis fluminis. l. 2. §.
 3. ff. *b.* Mulieris citatæ puerperium §. 4.
 Funus domesticum ducendum l. 4. §. 2. Bel-
 lorum motus & hostilitates, metus pesti-
 lentia, mors & fonticus morbus conjugis

aut liberorum, morbus aut defectus Advocati aut Procuratoris. *a. l. 2. §. f. ff. b. t. que & alia cum sufficientibus circumstantiis summariter*, aliquando etiam rei juramento probari sufficit *d. a. 7. §. N. CARPZOV. Proc. T. 8. num. 40 seqq. HAHN. ad WES. b. t. num. 2. verb. In verb. Nec. Confer. BERL. P. I. Concl. 17. num. 48. seqq.*

TIT. V.

QUARUM RERUM ACTIO
NON DATUR.

L. 44. ff. t. 5.

I. Partes citatæ in judicio suas opponunt *exceptiones*, quarum aliæ dicuntur esse *negative* sive facti & intentionis, aliæ *affirmative* seu juris & actionis. *Illæ* ipso jure intentionem, hæ per modum allegationis actionem competentem excludunt. Ad illas referri potest (1.) *Exceptio onerandæ libertatis causa*, quæ liberto datur adversus patronum, qui onerandæ libertatis causa promissam exigit. *l. 1. §. ff. b. t.* (2.) *Exceptio de eo, quod in alea gestum est*, competens collusori re evicta, quam in alea vendidit, ut luderet. *l. 2. §. 1. ff. b.* Proponitur eodem cum illis Titulo *exceptio prestiti iurisiurandi*. quæ illi, qui, deferente adversario voluntarium jusjurandum, juravit adversus eundem, ex eadem causa

causa eandem rem petentem competit. l. 82. §. 10. 4. 5. ff. de Iureiur. j. l. 7. ff. eod. j. Vinn. C. J. ad §. 4. de Except.

II. Exceptiones Juris, quæ proprie tales De feriis & dici possunt, in dilatorias & peremptorias ^{dilat. &} ^{div. temp.} ^{L. 2. ff. t. 12.} abeunt. E dilatoriis reliquum est, ut *Exceptionem feriarum* consideremus. Sunt autem *Feriæ* dies a Judicialibus actibus vacui l. 9. ff. b. t. & dispescuntur (1.) in divinas & humanas. *Divinæ* cultui divino sunt destinatae, appellanturque festa, quæ sunt vel immobilia vel mobilia. Item aliæ sunt integre, aliæ semiferiæ, ut dies Apostolorum, FRANZ. C. ff. b. t. num. 19. Humanæ feriæ hominum gratia sunt constitutæ, dicunturque vel esse *necessariæ*, ut vindemiarum, messium, quæ incipiunt a die octavo Julii, finiunturque cum die 14. Augusti. REC. IMP. WORMAT. d. anno 1512. nundinarum v. P. I. Const. El. 30. ibique CARPZOV. d. 23. seqq. Vel *Honorariæ*, quæ in honorem recordationemque singularem celebrantur: ut Natales Principis, civitatis. a. l. 7. C. b. t. Dividuntur (2.) in *Ordinarias*, quæ certo jure constitutæ certis temporibus recurrunt, & *Extraordinarias* seu repentinas, quæ pro re nata indicuntur. l. 26. §. 7. ff. Ex quib. caus. maj. In feriis divinis judicialiter gesta nulla sunt, a. l. 7. C. b. t. c. f. X. eod. adeoque

non opus exceptione, at in feriis humanis, veluti vindemiarum, nundinarum, messium &c. Exceptio feriarum, etiam specialiter in iisdem non occupatis, prodest. v. l. 1. ff. b. t. CARPZOV. P. I. C. 1. d. 22. ID. Proc. T. 10 n. 9. IO. seqq. HAHN. ad WES. b. t. n. 7. nisi feriarum exceptioni sit renunciatum vel expresse vel tacite, eandem omittendo: a. l. 6. ff. b. c. f. X. b. t. l. r. §. 1. ff. b. t. quæ renunciatio in feriis ob utilitatem privatorum directo introductis tantum obtinet, accedente Judicis consensu. v. c. i. f. X. b. t. TESSAUR. Dec. 39. num. 2. HAHN. ad WES. b. t. n. 8. FRANZ. C. ff. b. t. n. 8. ZIEGL. ad Inst. Iur. Canon. l. 3. T. 5. §. 8.

De Exce-
ptione rei
judicatæ.
L. 44. ff. t. 2.

III. Inter exceptiones peremptorias non omittenda est (1.) *Exceptio rei judicatæ*, quæ est peremptoria. l. 3. ff. de Except. reique cohærens, l. 7. §. 1. ff. eod. & datur reo, adversus eum, qui idem, ab eodem, ex eadem causa petit l. 3. l. 4. T. 14. ff. b. t. Hæc exceptio strictissimæ est interpretationis. l. 1. ff. b. t. & tertio non præjudicat CARPZOV. P. I. C. 26. d. 15. nisi is omnino eandem habeat obtinendi rationem. a. l. 8. §. 16. ff. de inoff. test. ID. Proc. T. 16. a. 4. num. 24. seqq.

De Exce-
ptione rei
venditæ &
traditæ L.
21. ff. t. 3.

IV. (1.) *Exceptio rei venditæ & traditæ*, quæ est peremptoria, & emtori ejusque successoribus, l. f. b. t. adversus eum, qui rem alienam vendidit, ejusque dominium postea consecutus

tus est, nec non illius successores universales & singulares l. 17. ff. de Evict. l. 1. f. §. 1. ff. b. t. competit. FRANZ. Com. ff. b. t. num. 4. seq. Quando effectum non habeat hæc Exceptio, vid. apud HAHN. ad WES. b. t. num. 3. Est autem in arbitrio Emtoris, utrum rem velit retinere, intentione per exceptionem elisa, an potius re ablata de evictione agere. l. 17. ff. de Evict. MAGNIF. AUCTOR. S. 1. C. Ex. 27. th. 39.

V. (3.) *Exceptio litigiosa*, qua is, qui rem litigiosam emit, vel per aliam speciem contractus sibi comparavit, repellitur. l. 1. l. 4. pr. C. b. t. Dicitur autem res esse litigiosa, de cuius dominio controversia movetur. AVTHEN. *Litigiosa*. C. de Litigios. GAIL. l. 1. Obs. 118. num. 5. Quod si vero non de dominio rei, sed aliquo jure rei in hærente: ut pignore, arresto, servitute controvertitur, jus illud efficitur litigiosum, non res ipsa, a. l. 3. C. b. t. CARPZOV. l. t. Resp. 102. num. 4. 5. FRANZ. l. 1. Ref. 11. n. 21. 22. Actiones sive personales sive reales litis contestatione demum fiunt litigiosæ. l. 1. §. 1. b. t. l. 31. C. Commun. div. AVTHEM. *litigiosa*. C. b. t. j. l. 1. *Quando lib. princ. obl.* LAUTERB. *Comp. Jur. b. t.* Vitium litigiosi facit, ut res alienari non possit, exceptis casibus in l. 4. §. 1. 6. b. t. FRANZ. d. Ref. n. 75. seqq. eademque alienata executio recte adversus tertium possessorem fiat. a. l.

De Litigiosis. L. 44. ff. t. 6.

2. C. b. l. CARPZ. l. 1. l. 1. Resp. 27. n. 10.
 GAIL. l. 1. Obs. 118 n. 2. HAHN. ad WESENB.
 b. t. n. 1. De pœna rem litigiosam alienan-
 tium v. HAHN. c. l. FRANZ. c. l. num. 107. seqq.
 Ex his manifestum est, aliam esse rem litigio-

De aliena-
 tione judi-
 cii mutan-
 di causa fa-
 cta. L. 4. ff.
 s. 7.

sam, aliam *iudicii futuri mutandi causa do-*
lo malo alienatam, l. 8. §. 1. l. 4. §. 1. ff. b. t.
 l. 1. ff. qua alienatione suscepta Proconsul
 dedit *actionem in factum* arbitrariam, l. 8. ff. b.
 t. rei persecutoriam, l. 4. §. f. ff. b. t. quæ
 competit per hanc alienationem læso, adver-
 sus lædentem ad hoc, quod interest, alium ad-
 versarium non habuisse l. 1. ff. l. 4. §. 5. ff.
 b. t.

De confes-
 sis. L. 43. ff.
 s. 2.

VI. Tam agentes quam excipientes in ju-
 dicio ad probationem sunt devincti, a. l. 4.
 C. de Edend. l. 1. ff. de Except. a qua relevat
 confessio. Est autem confessio facti cujusdam
 certa assertio in assertentis præjudicium facta.
 Dividitur in Civilem & Criminalem, de hac
 t. Pr. L. 4. T. 21. apb. 14. actum. Civilis est,
 quæ fit in causa civili vel in iudicio ab habili
 persona l. 6. §. 5. ff. b. apud iudicem compe-
 tentem, c. 4. X. de iud. præsentem adversario,
 de re certa, l. 6. Pr. §. 3. & vim plenæ
 probationis habet, atque per eam, de tota
 causa factam, ante litem contestatam paratæ
 executioni, post litem contestatam sententiæ
 ferendæ aperitur via. a. l. un. C. de Confess.
 l. 21. j. l. 74. ff. de Jud. l. 3. ff. b. GAIL. l. 2.
 Obs.

Obs. 106. n. 2. HAHN. ad WES. b. t. n. 8. vel
 extrajudicium, & hanc ab adversario accep-
 ptatam plenam; non acceptatam semiplenam
 facere probationem statuit CARPZOV. P. 1. C.
 16. d. 21. Conf. LAUTERB. V. 1. D. 6. de Con-
 fess. tb. 45. Ab hac Confessione differt ea, De inter-
 quæ ad interrogationem actoris fiebat olim rogat. in
 in judicio ad fundandam actionem l. 4. ff. b. t. jur. fac. de
 atque ex ea nascebatur actio interrogatoria, interrogat.
 quæ actio licet hodie ab usu recessisse videat. act. l. 11.
 tur, non tamen omnem interrogationum uti- ff. t. 1.
 litatem sublatam esse credit FRANZ. C. ff. b.
 t. n. 14. j. GROENEW. de LL. abrogat. b. t. pr.
 neque prohibetur judex, quoties ipsum æqui-
 tas movet, l. 21 ff. b. t. & pars litigans per
 positiones C. 2. de Confess. 6. adversarium in-
 terrogare, de quibus Positionibus Conf. HAHN.
 ad WES. b. t. n. 6. & lat. LAUTERB. Comp.
 Jur. b. t.

VII. Ob contumaciam rei latitantis Præ- Quib. ex
 tor missionem decernit. quæ non possessionem, causis in
 fed custodiam tribuit, l. 2 l. 12. ff. b. t. ut re- Poss. eatur.
 us tadio affectus se sistat l. 5 ff. ut in possess. L. 42, ff. t. 4.
 legat. vel fideic. at si fraudationis causa tum
 porro latet nec defendatur, ejus bona pos-
 sideri vendique jubet. l. 2. §. 1. ff. b. t. De
 modo procedendi in Camera adversus con-
 tumaces v. MAGN. AUCTOR. S. I. C. Ex. 44,
 tb. 41 j. jurisprud. l. 4. T. 8. a. 8. de Jur.
 Sax.

TIT.

TIT. VI.

QUÆ SENTENTIÆ SINE APPELLATIONE RESCINDUNTUR.

L. 49. ff. t. 8.

I. Denique fertur a Judice sententia, quæ si iniqua partibus videtur, appellandum est; l. 1. ff. de Appell. dummodo sententia sit valida: invalidam enim rescindi opus non est: veluti cum lata est, (1.) adversus solitum Judiciorum ordinem, l. 4. C. d. interd. aut jus expresse constitutum. l. 1. §. 2. ff. b. t. WISS. π. P. 2. d. 38. th. 30. CARPZ. Proc. T. 16. a. 4. n. 59. (2.) adversus non citatum. l. 1. §. 3. ff. b. (3.) adversus mortuum. l. 59. §. f. ff. de rei iud. l. 2. ff. b. (4.) adversus rem judicatam. l. 1. Quando prov. non est nec. CARPZ. l. 3. Resp. 96. n. 3. seqq. (5.) ita, ut contineat impossibile. l. f. ff. b. aut (6.) errorem calculi. l. 1. §. 1. ff. b. t. WESENB. C. ff. b. r. n. 1. 2. (7.) in causa propria. l. un. C. Ne quis in sua caus. (8.) a Judice incompetente. l. 1. C. Si a non comp. CARPZOV. Proc. f. 16. a. 4. n. 55 seqq. Quodsi autem in describenda sententia error commissus est, hic per appellationem, aut J. Saxon, leutationem corrigi debet, nisi ex actis sit manifestissimus. ID. d. l. art. 2, n. 17.

II. *Appellari potest a Iudicibus, qui superiorem agnoscunt.* l. 1. §. 1. ff. b. t. c. 3. de Appell. 6. nec toleranda est Appellatio a Principe male informato ad melius informandum dd. ll. BACH. v. 2. D. 33. thes. 4. l. d. verb. Item. CARPZOV. Proc. T. 18. art. 1. num. 26. seqq. Quodsi vero partes etiam apud Iudicem, qui superiorem habet, Appellationi renunciarint, l. 1. §. 3. ff. b. t. aut eidem privilegium de non appellando datum sit, l. 1. §. 2. ff. b. cessat appellatio. Ita ius de non appellando Electoribus in cap. 11. AUR. BULL. ubi v. LIMN. concessum est, quo Elector Saxonicus & Brandenburgicus hodieque utuntur. HAHN. ad WES. b. t. n. 2. imo privilegium illud non soli Electori, sed omnibus Saxoniae Ducibus tributum est. CARPZOV. P. 1. C. 20. d. 25. verum in Episcopatibus Numburgensi, Martisburgensi, & Misnensi alternative vel ad Aulam Electoralem, vel ad Cameram Imperialem dirigi potest Appellatio. CARPZOV. d. t. n. 21. 63.

A quibus appellari non licet L. 49. ff. 1. 2.

III. *Recipienda est Appellatio, dummodo non sit illicita, ut (1) contra propriam confessionem suscepta.* l. 2. C. Quor. appell. non rec. CARPZOV. Proc. T. 18. art. 2. n. 20. (2.) Absentis ad agendam causam vocati, & per contumaciam condemnati l. 1. C. b. t. BACH. V. 2. D. 33. ib. 3. l. d. Ec. verb.

De appellationibus recipiendis vel non. L. 49. ff. 1. 5.

con-

contumaces j. CARPZOV. c. l. n. 35, seqq. ita nec admittuntur ad provocacionem condemnati in sententia super desertione appellacionis lata c. 5. X. de Appell. BERL. P. 1. Concl. 50. n. 195. CARPZ. P. I. C. 20. d. 14. (3.) ab executione ex re judicata vel Instrumento liquido, nisi in ea excedatur. l. 5. C. Quor. appell. non rec. id Prov. T. 18. a. 2. num. 17. vid. ZIEGL. ad Inst. Jur. Canon. l. 3. t. 16. verb. Excedatur. (4.) In processu inquisitorio secundum CARPZOV. Pr. Cr. P. 3. c. 139. n. 13. ID. add. c. 29. d. 29.

An per alium caus. appell. reddi possunt. l. 49. ff. t. 9. Si Tutor vel Curator magistratus creatus appell. l. 49. ff. t. 10. Eum qui appellaverit in Provincia defendi l. 49. ff. t. 11. Apud eum a quo appell. al.

IV. Judici Appellationis factæ rationes in causis pecuniariis etiam per Procuratorem reddi possunt. l. 1. l. 2. ff. h. t. Ceterum si ad munera publica nominati appellaverint, nec causas probaverint, ad periculum eorum pertinet damnum, quod per momentum Appellationis Reipublicæ accidit, l. 1. ff. h. t. qui vero Appellationis causa peregrinantur, tanquam Reipl. causa absentes in aliis suis causis defendendi sunt. l. 1. l. 2. ff. h. t. non tamen impedit Appellatio, quominus appellans in alia causa eundem Judicem pendente Appellatione habeat, l. un. ff. h. t. præcipue, si Judex sit ordinarius. c. 6. X. de Appell. ZIEGLER. ad Inst. Jur. Canon. l. 3. t. 17. §. 16. verb. in illa. At Appellatione defuncto sine herede appellatio evanescit.

scit, quod si appellatori heres exstiterit, si-
quidem tertii alicujus interest causas appel-
lationis reddi non alias, appellationem per-
agere cogendus est. *l. un. ff. h. t. Jure Sax.*
ab extrajudicialibus gravaminibus non nisi
iis exceptive propositis rejectisque concedi-
tur appellatio. *v. Churfürstl. Appellation*
Ordnung Tit. von Appellationen §. sonderlich
Conf. ZIEGL. d. Tr. l. 3. t. 17. ad. §. 4. 7.

caus. ag.
compell.
L. 49. ff. 2.
12. Si pen-
dente Ap-
pellatione
mors in-
tervenerit.
L. 49. ff. 3.
13.

V. Principalis Appellationis interpositæ Ef-
fectus est, quod eadem pendente nihil sit inno-
vandum, *l. un. ff. h. t. l. 3. C. de Appellat. si se-*
cus factum est, dicitur attentatum, & ante
omnia est revocandum. *c. 7. de Appellat. 6.*
aliquando ex officio. *GAIL. l. 1. Obs. 146.*
n. 5. 6. 7. sive fiat a Judice, qui ex spo-
lio quoque ad restitutionem tenetur *CARPZ.*
Proc. T. 18. art. 6. n. 11, sive a partibus
dd. ll. quod æque appellatione interposita,
ante factam inhibitionem atque post eam
affirmat *MEV. P. 4. Dec. 382.* in appel-
latione ab interlocutoria vero limitat *ZIEGL.*
Inst. Jur. Canon. l. 3. t. 17. §. 17. verb. A.
definitiva.

Nihil inno-
vari appel-
lat. inter-
pos. L. 49.
ff. t. 7.

VI. Titulos de Verborum significatione De Verbor.
& regulis Juris passim peculiari commenta-
tio illustratos videmus: Utrumque Titulum
brevissime recenset *WESENB. C. ff. latius Tit.*
de Verborum Significatione tractat *ANDREAS*

De Verbor.
significatio-
ne. L. 50.
ff. t. 16.

De diversis ALCIATVS, IOH. BRECHA, ARNOLD. CORVI-
 Regulis Iu- NVS, CAMILL. GALLINIUS, IOH. GOEDDEVS,
 ris antiqui. IOH. SVEVIUS, IOH. IACOB. WISSENBACH.
 L. 50. ff. 1. Tit. de Regulis Iuris EVERH. BRONCHORST.
 17. IACOB. CUIACIUS, IOH. EICHELIVS, PETR.
 FABER, IACOB. GOTHOFREDVS, WILLHEM.
 LVDWEL. PHIL. MATTHÆI, IOH. NOLDELIVS,
 IOH. STRAVCH. PETR. MVLLERVS, IOH.
 IAC. WISSENB. STURCIUS, CHRI-
 STOPH. GVNZELIVS.

SOLI DEO GLORIA.

